

Dětský folklorní kroužek města Modřice ve spolupráci s rodiči dětí, s podporou Městské policie, firmy FK system a dalšími pomocníky připravili pro děti i dospělé

Vítání jara v Modřicích

neděle 13. března 2015 od 10 hodin

sraz a zahájení před radnicí na náměstí Svobody, průvod se zpěvy a tanci po náměstí dolů a po nové cyklostezce podél náhonu ke starému mostu, kde bude zakončení a malé občerstvení

hudební nástroje, píšťalky, chrastítka, pokličky a podobně vítány - "čím nás bude víc, tím dál zimu zaženeme" - :o)))

další informace na webu

["www.folklorni-krouzek-modrice.cz"](http://www.folklorni-krouzek-modrice.cz)

Původ vynášení smrtky a vítání jara

Jarní slavnosti, oslavující konec zimy a obnovu života v přírodě, jsou pradávným rituálem. Všechny společnosti, obdělávající půdu se vyznačovaly uctíváním země i souvisejících bohů a různými magickými úkony, které měly lidem pomoci k zajištění ochrany a plodnosti dobytka i polí. Západní Slované, podobně jako někteří jejich sousedé, otvírali cestu jaru symbolickým zneškodněním ohněm a utopením bohyně smrti (zimy) v živé tekoucí vodě s následným přivítáním jara zelenými ratolestmi, barevnými stužkami a veselými zpěvy. Z dokumentů řím. kat. církve, vydaných v Praze v letech 1366 a 1384 vyplývá velká oblíbenost těchto tradic z předkřesťanské éry i ve středověku a jsou v nich odsuzovány jako pověrečné. Důležitost rituálu postupně klesala, od 19. století se z něj staly hry mládeže a v současnosti je obnovován folklorními skupinami jako jedna z aktivních volnočasových akcí.

Tradiční formy

Starý lidový zvyk vynášení smrtky a vítání jara tedy symbolizuje odcházení zimy a příchod jara. V našem regionu se zpravidla provádí na smrtnou neděli, což je 2 týdny před velikonocemi (někde se vítá jaro až další, tj. "květnou" neděli, nebo se obřad provádí na 1. jarní den). Dívky vynášejí slaměnou figuru pod jménem Morena, Morana, Mařena, Smrtka, Smrtholka, Smrtolka za zpěvu a obřadného tance. Smrtka je oblečena do krásných ženských šatů, se šátkem na hlavě, na krku korále z vyfouklých vajec (neobarvené vyfouklé vajíčko znamenalo zmar). Obcházel se s ní se zpěvem po staveních a dostávaly se za to syrová vajíčka, máslo a někdy i drobné mince. Na závěr se vynesla za ves nebo za město, zapálila a hodila do potoka, aby už nemohla nikomu škodit. Zpátky do vesnice či města se doneslo nové léto, ozdobený strom zvaný líto, lítečko, májíček. Lítečko bylo ozdobené stužkami, papírovými holubičkami, řetízky a jinými ozdobami především v červené a zelené barvě. Od toho dne pak začalo děvčatům pasení husí. Večer po vynesení smrtky se u nejstarší dívky z darovaných vajíček vystrojila večere (míchaná vajíčka).

Historická pochoutka - "Pučálka"

Podle knížky "Obyčeje, pověry, slavnosti a zábavy prostonárodní", autor Dr. Čeněk Zíbrt, tiskem a nákladem J. R. Vilímka r. 1889: "... Podnes na Moravě vystrojují děvčata, zanesše smrt', hostinu a při ní nejdůležitějším pokrmem jest Pučálka ..." "Pučálka jest pokrm z hrachu, který se po tři dni ve vodě močí, až napučí, nabubří; pak se na pánvici pepřem a solí posypá a praží. Na Moravě Pučálka hlavně jí se na smrtnou neděli, když se Morana z města nebo dědiny ven vynáší."

Ze současného pohledu je pučálka určitě "zdravá strava" a základní surovina - neloupaný zelený hrách (aby mohl vyklíčit) je běžně za pár korun k dispozici i v supermarketech. Je třeba ho zalít v ploché nádobě vlažnou vodou a nechat asi 2 dny v teple "napučet". Přitom je vhodné hrách denně propláchnout a přebytečnou vodu slít. Během dalších dvou dnů vyklíčí a je možné ho na lžici čerstvého másla zprudka na pánvi opéct a na slano nebo na sladko připravit k jídlu. Pučálka je nejlepší ještě teplá, ale chutná dobře i bez pražení - pro zájemce jsme v závěru naší akce připravili volnou ochutnávku.

Písničky a říkadla

Smrtná neděla

Smrtná neděla, kam jsi klíček poděla ?
klíček padle do studýnke, já jsem je viděla.
Vyhořela fára, blízko pivovára,
musíme ju postavit pro našeho krála.
Král není doma, jel do Kuřima,
nakupovat koření, na hlavičku bolení

Říkadla

Skoč babo do vody, natrhé tam jahody.
Proč bych já tam skákala, své sukničky máchala.
Skoč tam sám, bude z tebe pán.
Skoč tam sama, bude z tebe panna.

Panimámo krásná, dala ste nám másla,
dala ste nám maličko, přidéte nám vajíčko.

Smrt chodí po vsi, má velký vousy,
už nemůže choditi, musíme ju nositi.
Od města k městu, neseme nevěstu.
Jestli nám nic nedáte, tak vám ji tu necháme.

Smrtolenko má milá, kdes tak dlóho bévala ?
Na peci sem sedala, drobné rebe jídala.
Smrt nesem, zanesem, nové léto přinesem.

Smrt jsme vám vynesli, nové léto přinesli.
Smrt plave po vodě, nové léto k nám jede

Přišlo jaro do vsi, kde jsi zimo, kde jsi ?
Byla zima mezi náma, ale už je za horama.
Hu, hu, hu, jaro už je tu.

Líto, nový líto, co jsi nám přineslo ?
Mnoho dobrého, kvítí pěkného, barevného

Bud'te tu babičky veselé, už vám to lítečko neseme,
pěkné zelené, rozmarýnové, pěkně zelené, rozmarýnové

Pozvání na další akce folklorního kroužku:

Ženáčské hody v Modřicích - vystoupení v neděli **8. 5.** na náměstí
Dětské folklorní setkání Modřice 2016 - areál ZŠ v sobotu **11. 6.**

Dnešní vítání jara

přímo navazuje na několik let konané akce na Bobravě a v Modřicích.
Jeho cílem není jen připomenutí tradice "jako divadlo", ale i téma
oslavy nového jara, do které se diváci mohou též aktivně zapojit ...

Na přípravě a realizaci se ve spolupráci s řadou rodičů podíleli:

Iva Cetlová - choreografie, vedení nácviku dětí, scénář a řízení akce

Jana Gajdušková - nácvik dětí, organizační zajištění a koordinace

Vlastimil Čevela - korepetice při nácviku, hudební úpravy, prezentace

Kroje - **Jitka Vystrčilová**, hudební spolupráce - **Vojtěch Janský**